DOMSTOLENS DOM
AF 16. FEBRUAR 1982 [1]

Procureur de la République m.fl. mod Guy Vedel m.fl. (anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Tribunal correctionnel de Montpellier)

»Aperitiffer — lovligheden af en national ordning«

Sag 204/80

Sammendrag

Landbrug — aperitiffer på basis af vin — fællesskabsdefinition — ikke fastsat — medlemsstaternes kompetence til at opstille kvalitetskrav — krav om et mindstealkoholindhold — lovlighed — betingelser

(Rådets forordning nr. 816/70, bilag II, punkt 10, og forordning nr. 337/79, bilag II, punkt 11)

Betegnelsen »aperitiffer på basis af vin« er ikke på nuværende tidspunkt omfattet af en fællesskabsordning, som udelukker anvendelsen af medlemsstaternes nationale lovgivning.

Så længe der ikke findes nogen fællesskabsordning, kan medlemsstaterne udstede forskrifter vedrørende fremstilling og salg af nationale produkter under betegnelsen aperitiffer på basis af vin. Det kan derfor ikke udelukkes, at en medlemsstat kan udstede bestemmelser, hvorved der stilles særlige kvalitetskrav til fremstilling af aperitiffer på basis af vin, fastsat på grundlag af den pågældende type drikkevares særlige egenskaber. Kravet om et mindstealkoholindhold er i overensstemmelse med dette kvalitetskriterium, såfremt procentsatsen ligger inden for de i fællesskabsretten fastsatte grænseværdier.

I sag 204/80

angående en anmodning, som Tribunal correctionnel de Montpellier (tredje afdeling) i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i de for nævnte ret verserende sager

PROCUREUR DE LA RÉPUBLIQUE,

FÉDÉRATION NATIONALE DES PRODUCTEURS DE VINS DE TABLE ET VINS DE PAYS,

ADMINISTRATION DES IMPÔTS

1 — Processprog: Fransk.

mod

— GUY VEDEL,

— JACQUES VEDEL,

— HENRI LEJEUNE,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende problemet, om en national lovgivning, som fastsætter mindsteforskrifter for procentindholdet af vin og vinens alkoholindhold, når den indgår i de produkter, som benævnes »aperitiffer på basis af vin«, er forenelig med den fælles markedsordning for vin,

har

DOMSTOLEN

sammensat af præsidenten J. Mertens de Wilmars, afdelingsformændene G. Bosco, A. Touffait og O. Due, dommerne P. Pescatore, A. Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, A. Chloros og F. Grévisse,

generaladvokat: S. Rozès
justitssekretær: A. Van Houtte

afsagt følgende

DOM

Sagsfremstilling

Sagens faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de indlæg, som er indgivet i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen, kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og skriftveksling

1. I den franske lovgivning om aperitiffer på basis af vin (ABV) bestemmes følgende:

»Det er forbudt, under betegnelsen 'vermouth' eller enhver anden betegnelse, som sædvanligvis anvendes for og er forbeholdt aperitiffer på basis af vin, at udbyde til salg, sælge, opbevare eller med henblik på salg transportere drikkevarer, som indeholder mere end 23 % alkohol eller mindre en 80 % hedvin, druemost eller dagligvin af god og uforfalsket kvalitet, der ikke mindst indeholder 10 % alkohol«.

(Artikel 5 i bekendtgørelsen af 31. 1. 1930 vedrørende den offentlige forvaltning til gennemførelse af lov af 1. 8. 1905 vedrørende handel med hedvine, vermouth og aperitiffer på basis af vin, JORF, 1. 2. 1930).

Betingelserne for at bringe et produkt lovligt i omsætning i Frankrig under betegnelsen ABV er altså, at produktet indeholder:

a) mindre end 23 % alkohol, eller

b) mindst 80 % hedvin, druemost eller

c) dagligvin af god og uforfalsket kvalitet, der mindst indeholder 10 % alkohol.

Svigagtige handlinger såsom salg af produkter, der ikke opfylder betingelserne i artikel 5, eller tilsætning af farve- eller sødestoffer, m.m. (nærmere angivet i bekendtgørelsens artikel 7) er gjort strafbare ved artikel 1 i loven af 1. august 1905 og er underkastet strafferetlig forfølgning.

2. Guy og Jacques Vedel og Henri Lejeune blev retsforfulgt for at have vildledt medkontrahenter ved, under betegnelsen ABV, at have solgt en aperitif, St.-Raphaël, som ikke var fremstillet i overensstemmelse med forskrifterne efter artikel 5 i bekendtgørelsen af 31. januar 1930. Der er ved Tribunal correctionnel de Montpellier rejst følgende tiltale:

Jacques Vedel:

for i Sète, i 1975 og indtil 30. juni 1976, under betegnelsen aperitif på basis af vin, at have fremstillet og solgt mindst 221 327,34 hl, som ikke indeholdt mindst 80 % vin, og hvoraf 218 715,67 hl endvidere var fremstillet af vin med et alkoholindhold på under 10 %, og for derved at have vildledt sin medkontrahent med hensyn til varens art og væsentligste egenskaber;

Guy Vedel:

for i perioden 1. juli 1976 — 31. maj 1978 som efterfølger for Jacques Vedel, i dennes stilling som depotbestyrer for aktieselskabet Saint-Raphaël, at have begået samme strafbare forhold, som nævnt ovenfor;

Henri Lejeune:

for som ansvarlig PDG (formand for bestyrelsen og administrerende direktør) for nævnte selskab, at have begået samme strafbare forhold, som nævnt ovenfor.

Administration des impôts, som er intervenient i hovedsagen, og Fédération nationale des producteurs de vins de table, som er civil part, har endvidere nedlagt påstand om konfiskation af de beslaglagte drikkevarer, hvis anslåede værdi andrager 202 721 210 FF, samt at de tiltalte og selskabets administrerende direktør idømmes 246 bøder på hver mellem 100 og 5 000 FF, for hvilke der hæftes solidarisk, og en forholdsmæssig straf på mellem 119 079 296,76 FF og 357 237 890,28 FF i henhold til Code général des impôts.

3. Det fremgår af sagen, at den pågældende aperitif blev fremstillet i følgende tre faser:

— tilsætning af alkohol til en dagligvin med et naturligt alkoholindhold på 8,5 %, hvorved der i gennemsnit anvendes 75,57 hl af en sådan vin for at opnå 81 hl vin med et alkoholindhold på 15,1 %;

— yderligere tilsætning af alkohol, sukker og vand til den i forvejen alkoholiserede vin, for at opnå 90,46 hl af en sukkerholdig stamblanding ved 15°;

— en sidste tilsætning af alkohol, farvestoffer, aromatiske ekstrakter og destillater til denne stamblanding, med henblik på fremstilling af 100 hl af nævnte aperitif på 16-18°.

4. Uden at bestride sagens faktiske omstændigheder har de tiltalte gjort gældende, at bekendtgørelsen af 1930 ikke længere er i kraft, idet den er i strid med de fællesskabsretlige bestemmelser på området. De anfører, at fællesskabsbestemmelserne foreskriver et mindstealkoholindhold på kun 8,5 %, og ikke 10 %, og at forskriften i den franske bekendtgørelse om et vinindhold på 80 % ej heller er bindende, da artikel 5 i bekendtgørelsen af 31. januar 1930 som helhed er uanvendelig, fordi der ved fremstillingen af produkter henhørende under pos. 22.06 i den fælles toldtarif efter fællesskabsreglerne kan anvendes vine med et alkoholindhold på 8,5 %.

5. Med henblik på afgørelsen af dette fællesskabsretlige problem har Tribunal correctionnel de Montpellier udsat sagen og ved kendelse af 29. september 1980, registreret på Domstolen den 20. oktober 1980, forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål i medfør af EØF-traktatens artikel 177:

»1) Er betegnelsen 'aperitiffer på basis af vin' omfattet af en fællesskabsordning, som udelukker anvendelsen af den nationale lovgivning, for så vidt som pos. 22.06 i den fælles toldtarif omfatter produkter, der defineres som 'vermouth og anden vin af friske druer, tilsat aromastoffer, med et ... alkoholindhold på ... ikke over 22 %, og skal et sådant produkt i bekræftende fald udvise andre egenskaber end dem, der er nævnt i denne definition?

2) I benægtende fald: følger det af bestemmelsen i punkt 11 i bilag II til forordning (EØF) nr. 816/70 — hvorefter bordvin, som lovligt kan tilsættes alkohol med henblik på fremstilling af varer henhørende under ovennævnte pos. 22.06, skal have et faktisk alkoholindhold på mindst 8,5 %, mens artikel 5 i bekendtgørelsen af 31. januar 1930 i Frankrig forbyder opbevaring, transport og salg under betegnelsen vermouth, eller enhver anden betegnelse, som sædvanligvis anvendes for og er forbeholdt aperitiffer på basis af vin, af drikkevarer, som indeholder mindre end 80 % dagligvin af god og uforfalsket kvalitet, der ikke mindst indeholder 10 % alkohol — at den sidstnævnte betingelse vedrørende et faktisk alkoholindhold på 10 % er ophævet, og at alkoholindholdet skal være mindst 8,5 %?

3) I bekræftende fald: medfører den omstændighed, at en af de to hovedbetingelser i ovennævnte artikel 5 blev ophævet ved indførelsen af fællesskabsordningen, at også den anden betingelse, hvorefter vermouth og hermed ligestillede produkter skal indeholde mindst 80 % vin, ikke længere kan opretholdes særskilt, og er artikel 5 i bekendtgørelsen af 31. januar 1930 derved som helhed blevet sat ud af kraft?«

6. I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg den 18. december 1980 af Guy og Jacques Vedel ved advokat Andre Lénard, og den 19. december 1980 af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved sin juridiske konsulent Jean-Claude Séché.

7. På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. Domstolen har dog anmodet den franske regering om skriftligt at besvare to spørgsmål vedrørende begrundelsen for reglen i den franske bekendtgørelse, som foreskriver et mindstealkoholindhold på 10 % og begrundelsen for at opretholde denne regel, og anmodet Kommissionen om at fremlægge to dokumenter, som er nævnt i parternes skriftlige indlæg, hvilket Kommissionen har efterkommet inden for den fastsatte frist. Desuden har Domstolen anmodet den franske regering om at lade en repræsentant være til stede under retsmødet, ledsaget af en vinekspert.

II — Skriftlige indlæg indgivet i medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen

1. De tiltalte i hovedsagen, Guy og Jacques Vedel, har i deres skriftlige indlæg gentaget deres opfattelse, hvorefter den franske bekendtgørelse af 1930, i henhold til hvilken der er rejst tiltale, er i strid med fællesskabsretten.

Det første spørgsmål

De tiltalte anfører, at ABV ganske vist ikke udtrykkeligt er nævnt i pos. 22.06 i FTT, men dog henhører under positionen af følgende to grunde: 1) Dels fordi de sædvanligvis betegnes som »vermouth«, der klart er omfattet af pos. 22.06. Det anføres særlig i den forbindelse, at den franske lovgivning (og navnlig den omhandlede bekendtgørelse) anerkender, at ABV er en art, og vermouth alene en undergruppe af ABV samt en sædvanlig betegnelse herfor. 2) Dels fordi ABV på grund af deres struktur defineres som produkter, der er fremstillet af aromatiseret vin. Endvidere fremhæver de tiltalte, at selv den franske anklagemyndighed ikke på noget tidspunkt har ytret tvivl om, at vermouth og ABV henhører under pos. 22.06 i FTT.

At ABV henhører under pos. 22.06 er imidlertid ikke uden videre ensbetydende med, at de er omfattet af en fællesskabsordning, hvilket synes forudsat i det første spørgsmål, som Tribunal correctionnel de Montpellier har forelagt Domstolen. En toldtarif er en samling af bestemmelser vedrørende opkrævning af told på de produkter, tariffen finder anvendelse på — afhængig af produkternes egenskaber — og tariffen indeholder i sagens natur ingen forskrifter vedrørende fremstillingen af de produkter, der pålægges told.

Desuden blev den fælles toldtarif, og dermed pos. 22.06, vedtaget længe før, Fællesskabet udstedte de første foranstaltninger vedrørende ABV, hvilket først skete i 1971 med indførelsen af forordning nr. 1598/71.

Endvidere indeholder fællesskabsretten ingen bindende retsforskrifter vedrørende ABV og deres fremstilling. Dette bekræftes af en skrivelse af 21. november 1980 fra kommissionsmedlemmet Burke til formanden for komiteen for vinavlere i EØF, som de tiltalte har henvist til, og hvorfra de har citeret følgende passage:

»Kommissionen erkender, at det er påtrængende nødvendigt at udstede fællesskabsbestemmelser vedrørende alkoholholdige drikkevarer og aromatiserede vine [i den i FTT's pos. 22.06 forudsatte betydning], herunder disses

sammensætning og de nærmere regler for fremstillingen heraf, da forskellene mellem de nationale lovbestemmelser kan begrænse de frie varebevægelser og skabe ulige konkurrencevilkår«.

Også af betragtningerne til forordning nr. 351/79 fremgår det, at Fællesskabet har til hensigt at vedtage bestemmelser til supplering eller harmonisering af definitionerne af produkter under pos. 22.06 i den fælles toldtarif.

Endelig gør de tiltalte gældende, at forordningerne kun indeholder undtagelsesbestemmelser, og at forordningerne, under hensyn til, at de afventer vedtagelsen af de bebudede bestemmelser vedrørende ABV, er til hinder for, at der indledes strafferetlig forfølgning mod aktieselskabet Saint-Raphaël.

Det andet spørgsmål

Herom har de tiltalte anført, at fællesskabsreglerne, som udtrykkeligt giver mulighed for at benytte bordvine med et alkoholindhold på 8,5 %, har sat den franske bekendtgørelse af 1930 ud af kraft, som forbød anvendelsen af vine med et alkoholindhold på under 10 %.

Ifølge artikel 5 i bekendtgørelsen af 1930 skal en ABV opfylde tre betingelser, herunder være fremstillet af en dagligvin af god og uforfalsket kvalitet, der indeholder mindst 10 % alkohol.

Ifølge fællesskabsbestemmelserne, der har form af undtagelsesbestemmelser, kræves der imidlertid kun 8,5 % alkohol i bordvine. De tiltalte giver følgende beskrivelse af fællesskabsbestemmelserne og de forskellige etaper for vedtagelsen heraf:

I første række udstedte Det europæiske Fællesskab, ved forordning nr. 816/70, et forbud mod tilsætning af alkohol til en række produkter, som nærmere var opregnet i forordningen.

Dernæst blev der imidlertid flere gange gjort undtagelser fra dette forbud, hvorved forbudet gradvis blev ophævet:

— Først ved forordning nr. 1093/70, som gjorde det muligt at tilsætte alkohol til de bordvine, som eksporteres til tredjelande, blandt andet

»... for at forhindre, at de klimatiske forhold eller transporten nedsætter de udførte vines kvalitet«.

— Herefter ved en ny forordning, forordning nr. 1598/71, som vedrørte aperitiffer på basis af vin, og som blev udstedt med følgende begrundelse:

»fremstilling af varer henhørende under pos. 22.06 i den fælles toldtarif kræver tilsætning af alkohol til visse af de i artikel 1, stk. 2, i forordning (EØF) nr. 816/70 nævnte varer; fremstillingen er i disse tilfælde tilstrækkelig betydelig til at begrunde en undtagelse fra forbudet«.

— Ifølge denne forordnings artikel 1, som supplerer artikel 1 i forordning nr. 1093/70, gælder tilladelsen til at tilsætte alkohol navnlig for

»ii) bordvin, ... til fremstilling af varer henhørende under pos. 22.06 i den fælles toldtarif«.

Denne forordning er blevet fulgt op af to forordninger, forordning nr. 1876/71 og 680/75, der ligger i forlængelse af den tidligere forordning. Bordvine er i bilag II til forordning nr. 337/79, som er en kodificeret forordning, defineret som vine med et alkoholindhold på 8,5 %.

Det tredje spørgsmål

De tiltalte anfører, at dette spørgsmål går ud på, hvilke følger det har, såfremt

det andet spørgsmål besvares derhen, at forskriften i fællesskabsretten vedrørende et mindstealkoholindhold på 8,5 % er trådt i stedet for den nationale forskrift om et alkoholindhold på 10 %. Betyder det, at også den anden betingelse i den nationale lovgivning, hvorefter ABV skal indeholde 80 % »hedvin, druemost eller dagligvin af god og uforfalsket kvalitet«, er ophævet?

De tiltalte i hovedsagen har redegjort for, hvorledes begrebet »vin af god og uforfalsket kvalitet« forstås i national ret og fællesskabsret. De kommer til det resultat, at produktet »vin« såvel efter den franske lovgivning som fællesskabsretten er:

»det produkt, som fremstilles udelukkende ved alkoholisk, fuldstændig eller delvis gæring af friske druer . . .« (bilag II, punkt 8, i forordning nr. 337/79).

En vin kan derfor kun anses som god og uforfalsket, såfremt den er ren.

Tilsættes der derimod alkohol til vinen efter gæringen, er den ikke længere ren.

Tilsættes der yderligere alkohol, selv om denne alkohol er fremstillet af vin, kan slutproduktet ikke ifølge fællesskabsreglerne karakteriseres som vin, idet en vin, der ikke udelukkende er fremstillet ved gæring af friske druer, ikke er nogen god og uforfalsket vin.

Derimod er det i henhold til fællesskabsreglerne, i modsætning til bekendtgørelsen af 31. januar 1930, tilladt ved fremstillingen af ABV at anvende en bordvin, som er tilsat alkohol.

Af denne grund kan der ikke på nuværende tidspunkt rejses noget krav om, at en aperitif på basis af vin indeholder en god og uforfalsket vin, hvorfor det så meget mindre kan forlanges, at en ABV indeholder 80 % af en såkaldt god og uforfalsket vin, da en sådan vin ikke længere kræves anvendt ved fremstillingen.

Ifølge de tiltalte blev de to hovedbetingelser efter artikel 5 i bekendtgørelsen af 1930 følgelig ophævet ved indførelsen af den gældende fællesskabsordning, hvorfor de tiltalte har foreslået Domstolen at besvare spørgsmålene fra Tribunal de Montpellier således, at denne artikel som helhed er blevet sat ud af kraft.

2. *Kommissionen for De europæiske Fællesskaber* har givet en kort fremstilling af de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for den af Tribunal correctionnel de Montpellier indgivne anmodning om præjudiciel afgørelse, og endvidere resumeret de tiltaltes anbringender. Vedrørende sagens retlige aspekter har Kommissionen i det væsentlige anført følgende:

Det første spørgsmål

ABV henhører under pos. 22.06 i FTT og må holdes adskilt fra andre drikkevarer, der henhører under kapitel 22 i FTT. Ved indførsel af produkter fra tredjelande til Fællesskabet opkræves der følgelig den i pos. 22.06 fastsatte told. Dette er imidlertid ikke ensbetydende med, at ABV dermed er omfattet af den fælles markedsordning for vin. Denne konklusion når Kommissionen til på grundlag af den omstændighed, at de under pos. 22.06 henhørende produkter ikke er nævnt i Rådets forordning nr. 337/79 af 5. februar 1979. De omtales overhovedet ikke i forordningens artikel 1, stk. 2, i modsætning til produkter henhørende under pos. 22.05, som udtrykkeligt er nævnt.

Aperitiffer på basis af vin er således heller ikke defineret i forordningens bilag II, som det er bestemt i artikel 1, stk. 4, litra b), mens dette f.eks. er tilfældet med bordvin og hedvin (som er defineret i bilagets punkt 11 og punkt 12).

Vermouth og ABV er imidlertid nævnt i Rådets forordning nr. 351/79 af 5. februar 1979 om tilsætning af alkohol til vinprodukter, uden dog at være defineret. Ifølge artikel 42, stk. 1, i forordning nr. 337/79 er det principielt forbudt at tilsætte alkohol til de produkter, forordningen omfatter, men stk. 2 giver dog mulighed for at gøre undtagelse herfra. En sådan undtagelse udgør forordning nr. 351/79, som i artikel 1, stk. 3, bestemmer, at der kan tilsættes alkohol til visse produkter, herunder bordvin (jf. stk. 3, litra d)), som er bestemt til fremstilling af produkter henhørende under pos. 22.06. Herved bevarer Fællesskabet muligheden for at producere aromatiserede vine, som de i nærværende sag omhandlede.

Dette ændrer imidlertid ikke ved den omstændighed, at der ikke findes nogen fællesskabsretlig definition af aperitiffer på basis af vin. Tværtimod angår forordning nr. 351/79 kun tilsætning af alkohol til de produkter, som er nævnt i artikel 1, stk. 2, i forordning nr. 337/79, dvs. de produkter, som er omfattet af den fælles markedsordning, og som er defineret i forordningens bilag II.

Følgelig må det første spørgsmål efter Kommissionens opfattelse besvares benægtende. »Aperitiffer på basis af vin« er fortsat underkastet nationale lovregler.

Det andet spørgsmål

Tilsætning af alkohol — sådan som dette begreb forstås efter forordning nr. 351/79 — til de produkter, som er omfattet af den fælles markedsordning, skal ske i overensstemmelse med de fællesskabsretlige definitioner af de pågældende produkter. For bordvines vedkommende skal definitionen i punkt 11 i bilag II til forordning nr. 337/79 iagttages.

Alkoholindholdet i bordvine skal være mindst 8,5 % og højst 15 eller 17 %.

En national forskrift om, at der ved fremstillingen af aperitiffer på basis af vin skal anvendes en bordvin med et alkoholindhold på mindre end 8,5 % eller mere end 15 eller 17 %, vil altså være i strid med fællesskabsretten.

Holder den nationale forskrift sig derimod inden for de grænser, der er fastsat i forordningens punkt 11, hvilket er tilfældet i den foreliggende sag, er forskriften forenelig med de af Fællesskabet udstedte regler.

Når der ikke findes nogen fællesskabsretlig definition af aperitiffer på basis af vin, vil en national definition af disse produkter være i overensstemmelse med fællesskabsretten, såfremt den foreskriver et mindstealkoholindhold i bordvine, der respekterer den fællesskabsretlige definition af disse vine.

Det tredje spørgsmål

Når der ikke findes nogen fællesskabsretlig definition af ABV, tilkommer det medlemsstaterne selv at fastsætte det mindsteindhold af vin, der er nødvendigt, for at en aperitif kan antages at være fremstillet »på basis af vin«.

Endvidere er der ikke efter Kommissionens opfattelse nogen som helst forbindelse mellem de to betingelser vedrørende den anvendte vins mindstealkoholindhold og mindsteandelen på 80 %. Findes den ene at være i strid med fællesskabsretten, er det ikke dermed sikkert, at den anden også er det.

Tillader fællesskabsretten, at der anvendes en bordvin på 8,5 %, er det derimod efter Kommissionens opfattelse teknisk begrundet at kræve et indhold på 80 % vin for at sikre, at en tilstrækkelig

stor del af den indeholdte alkohol faktisk hidrører fra den anvendte vin. Alkoholindholdet i en aperitif ved 18°, der f.eks. for 50 %'s vedkommende består af en vin med 8,5°, skyldes i sidste ende i langt højere grad den tilsatte alkohol end den vin, som aperitiffen selv indeholder.

Det tredje spørgsmål må derfor besvares således, at forskriften i den nationale lovgivning om, at en ABV skal indeholde et vist mindsteindhold af vin, er forenelig med fællesskabsretten.

III — Den franske regerings og Kommissionens svar på de af Domstolen stillede spørgsmål

1. Den franske regering har i sit svar på de af Domstolen stillede spørgsmål i det væsentlige anført, at de nationale lovbestemmelser vedrørende ABV bevarer deres gyldighed, så længe Fællesskabet ikke har udstedt regler på området.

Regeringen erkender imidlertid, at forordning nr. 1093/70 har indflydelse på vilkårene for fremstilling af produkter henhørende under pos. 22.06 i FTT, idet den fastlægger, hvilke råstoffer der kan anvendes ved fremstillingen.

Bekendtgørelsen af 31. januar 1930 blev udelukkende ændret — ved ophævelse af artikel 1 og 4 — for at tage hensyn til forordning nr. 816/70's virkning for definitionen af hedvin, hvorimod bestemmelserne om vermouth og aperitiffer på basis af vin forblev uændrede.

Forskriften i artikel 5 i bekendtgørelsen af 31. januar 1930 om et vist mindstealkoholindhold gælder kun for de vine (dagligvine af sund, god og uforfalsket kvalitet), som anvendes til fremstilling af vermouth og aperitiffer på basis af vin, men ikke for hedvin. Det er en tilstrækkelig garanti for hedvine, at de ikke tilsættes saccharose, og at de skal have den nødvendige kvalitet for at kunne anvendes til direkte forbrug, navnlig uden tilsætning af aromastoffer. Hedvin kan i øvrigt også anvendes til fremstilling af vermouth og aperitiffer på basis af vin.

Den nye definition af hedvine indebar navnlig, at mindsteindholdet af alkohol i den vin eller den most, som anvendes til fremstilling af hedvin, blev fastsat til 12 % under hensyn til, at denne alkoholprocent ifølge fællesskabsreglerne vil kunne opnås ved inden for visse vinavlszoner at tilsætte saccharose. I national ret var der ikke tidligere fastsat noget mindstealkoholindhold for vinprodukter, som er bestemt til fremstilling af hedvine, men gjaldt derimod et forbud mod at forhøje alkoholindholdet gennem tilsætning af saccharose.

Desuden forudsætter alkoholgrænsen (18 %) i vermouth og aperitiffer på basis af vin, og mindstealkoholindholdet i hedvin (15 %), at der anvendes så ringe en mængde hedvin som muligt for at opnå et tilstrækkeligt alkoholindhold.

I den foreliggende sag fortsatte det franske firma med at fremstille sine produkter som hidtil, uden at tage hensyn til følgerne af de ændrede bestemmelser i vinlovgivningen, navnlig bestemmelserne vedrørende hedvin.

Spørgsmålet er altså, om forordning (EØF) nr. 1093/70 gælder for fremstilling af produkter henhørende under pos. 22.06 i den fælles toldtarif, og som følge heraf, om alkoholindholdet i druemost eller i vin, som anvendes til fremstilling af de produkter, der tidligere benævntes

»hedvin«, mindst skal svare til alkoholindholdet for de produkter, som er omfattet af nævnte forordning (druemost, delvis gæret druemost, vin og k.v.b.d.), eller om henvisningen til benævnelsen »hedvin« i artikel 5 i bekendtgørelsen af 31. januar 1930 indebærer, at det er den fællesskabsretlige definition af denne drikkevare, der gælder, således at mindstealkoholindholdet skal være 8,5 %, eventuelt 9 % afhængig af vinavlszonen.

Efter den franske regerings opfattelse må bestemmelsen om et mindstealkoholindhold på 10 % opretholdes, for så vidt angår fremstillingen af vermouth og de aperitiffer på basis af vin, som fremstilles direkte af vin.

Sammenfattende har den franske regering givet den nedenfor angivne besvarelse af de spørgsmål, Domstolen har stillet vedrørende begrundelsen for forskriften i den franske bekendtgørelse af 31. januar 1930 om et mindstealkoholindhold på 10 % i de vine, som anvendes til fremstilling af ABV, og begrundelsen for at opretholde denne regel:

a) I den franske bekendtgørelse af 31. januar 1930, som blev opretholdt, efter at bekendtgørelsen af 21. april 1972 var trådt i kraft, blev mindstealkoholindholdet for »dagligvin«, som anvendes til fremstilling af vermouth og aperitiffer på basis af vin, fastsat til 10 % for at sikre en kvalitativ udvælgelse af basisvinene, under hensyn til, at alkoholindholdet, når det kombineres med en organoleptisk undersøgelse, er en analytisk faktor, som yder garanti for, at den fornødne kvalitet er til stede.

b) Da der ikke på fællesskabsplan er foretaget nogen harmonisering af bestemmelsene om vermouth og aperitiffer på basis af vin, blev det ikke anset for nødvendigt at ændre forskriften om et mindstealkoholindhold på 10 %, eftersom der åbenbart ikke i fællesskabsretten fandtes nogen bestemmelse til hinder for at opretholde denne forskrift under hensyn til, at den ligger inden for den højeste og laveste grænse for alkoholindholdet i de produkter, som i henhold til forordning (EØF) nr. 1093/70 kan anvendes til fremstilling af aperitiffer på basis af vin.

2. Efter anmodning fra Domstolen har Kommissionen fremlagt et den 16. februar 1981 udarbejdet forslag til Rådets forordning om fastlæggelse af almindelige regler for definition, betegnelse og præsentation af alkoholholdige drikkevarer og vermouth og anden vin af friske druer tilsat aromastoffer. Kommissionen henleder opmærksomheden på, at forslaget endnu ikke har været til behandling ved alle dens tjenestegrene, og at det omfatter såvel drikkevarer som aromatiserede vine. Efter forslaget forstås ved »aromatiseret vin« »drikkevarer . . . bestående af vin eller druemost, eventuelt tilsat landbrugsethanol«. Efter forslaget skal aromatiserede vine have et mindstealkoholindhold på i alt 10 % og indeholde mindst 75 % vin.

IV — Mundtlig forhandling

I retsmødet den 7. juli 1981 er der afgivet mundtlige indlæg af de tiltalte i hovedsagen, ved advokat A. Lénard, af den franske regering ved A. Carnelutti, secrétaire des Affaires Étrangères, bistået af Tinlot, Inspecteur général de la

Répression des Fraudes, af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved J. C. Séché, som befuldmægtiget.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 20. oktober 1981.

Præmisser

1 Ved kendelse af 29. september 1980, indgået til Domstolen den 20. oktober s.å., har Tribunal correctionnel de Montpellier i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt tre præjudicielle spørgsmål for at kunne afgøre, om bestemmelserne i den franske lovgivning, som fastsætter mindsteforskrifter for procentindholdet af vin og vinens alkoholindhold, når den indgår i de produkter, som benævnes »aperitiffer på basis af vin« (herefter benævnt ABV), og som henhører under pos. 22.06, er forenelig med den fælles markedsordning for vin.

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en straffesag mod generaldirektøren og depotbestyrerne for en industrivirksomhed, som er tiltalt for at have fremstillet og solgt aperitiffen St. Raphaël under betegnelsen ABV, uden at iagttage de bestemmelser vedrørende vinens kvalitet, som er fastsat i artikel 5 i den franske bekendtgørelse af 31. januar 1930.

3 Ifølge denne bestemmelse »er det forbudt, under betegnelsen 'vermouth' eller enhver anden betegnelse, som sædvanligvis anvendes for og er forbeholdt aperitiffer på basis af vin, at udbyde til salg, sælge, opbevare eller med henblik på salg transportere drikkevarer, som indeholder mere end 23 % alkohol eller mindre end 80 % hedvin, druemost eller dagligvin af god og uforfalsket kvalitet, der ikke mindst indeholder 10 % alkohol«.

4 De pågældende er tiltalt for i løbet af 1975 og indtil den 31. maj 1978, under betegnelsen aperitiffer på basis af vin, at have fremstillet og solgt mindst 221 327,34 hl, der ikke mindst indeholdt 80 % vin, hvoraf endvidere 218 715,67 hl var fremstillet af vin med et alkoholindhold på under 10 %.

5 De tiltalte har anført, at bestemmelserne i den franske bekendtgørelse af 31. januar 1930 er uforenelige med fællesskabsretten og derfor ikke finder anvendelse, da de fastsætter et mindsteindhold på 10 % alkohol i bordvine, der medgår til fremstilling af ABV, mens den i fællesskabsordningen fastsatte grænse er 8,5 %.

6 De tiltalte mener, at hele artikel 5 i bekendtgørelsen af 31. januar 1930 som følge heraf er sat ud af kraft, fordi dens bestemmelser om alkoholindholdet i bordvine, som indgår i ABV, er uforenelig med fællesskabsordningen, hvorfor ej heller bestemmelsen om et mindsteindhold på 80 % længere er gyldig.

7 For at kunne afgøre, om de nationale bestemmelser er forenelige med fællesskabsretten, har den nationale ret forelagt Domstolen følgende tre spørgsmål:

»1) Er betegnelsen 'aperitiffer på basis af vin' omfattet af en fællesskabsordning, som udelukker anvendelsen af den nationale lovgivning, for så vidt som pos. 22.06 i den fælles toldtarif omfatter produkter, der defineres som 'vermouth og anden vin af friske druer, tilsat aromastoffer, med et ... alkoholindhold på ... ikke over 22 %', og skal et sådant produkt i bekræftende fald udvise andre egenskaber end dem, der er nævnt i denne definition?

2) I benægtende fald: følger det af bestemmelsen i punkt 11 i bilag II til forordning (EØF) nr. 816/70 — hvorefter bordvin, som lovligt kan tilsættes alkohol med henblik på fremstilling af varer henhørende under ovennævnte pos. 22.06, skal have et faktisk alkoholindhold på mindst 8,5 %, mens artikel 5 i bekendtgørelsen af 31. januar 1930 i Frankrig forbyder opbevaring, transport og salg under betegnelsen vermouth, eller enhver anden betegnelse, som sædvanligvis anvendes for og er forbeholdt aperitiffer på basis af vin, af drikkevarer, som indeholder mindre end 80 % dagligvin af god og uforfalsket kvalitet, der ikke mindst indeholder 10 % alkohol — at den sidstnævnte betingelse vedrørende et faktisk alkoholindhold på 10 % er ophævet, og at alkoholindholdet skal være mindst 8,5 %?

3) I bekræftende fald: medfører den omstændighed, at en af de to hovedbetingelser i ovennævnte artikel 5 blev ophævet ved indførelsen af fælles-

skabsordningen, at også den anden betingelse, hvorefter vermouth og hermed ligestillede produkter skal indeholde mindst 80 % vin, ikke længere kan opretholdes særskilt, og er artikel 5 i bekendtgørelsen af 31. januar 1930 derved som helhed blevet sat ud af kraft?«

Det første spørgsmål

8 Rådets forordning nr. 816/70 af 28. april 1970 om supplerende regler for den fælles markedsordning for vin, som påberåbes for den forelæggende ret, og som nu er afløst af Rådets forordning nr. 337/79 af 5. februar 1979 om den fælles markedsordning for vin, nævner ikke produkterne under pos. 22.06 i FTT, hvortil aperitiffer på basis af vin hører. Disse produkter er som følge heraf ej heller defineret i forordningens bilag II, som bestemt i artikel 1, stk. 4, litra b).

9 En fællesskabsretlig definition af produkterne kan i øvrigt heller ikke udledes af den omstædighed, at produkter henhørende under pos. 22.06 i FTT på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i sagen var nævnt i artikel 1, stk. 3, i Rådets forordning nr. 1876/74 af 15. juli 1974 om tilsætning af alkohol til vinsektorens produkter, som ændret ved Rådets forordning nr. 680/75 af 4. marts 1975. Det samme gælder nu ved anvendelsen af artikel 1, stk. 3, i Rådets forordning nr. 351/79 af 5. februar 1979 om tilsætning af alkohol til vinprodukter, der har til formål at fravige bestemmelserne i artikel 42, stk. 1, i Rådets forordning nr. 337/79 og således tillader tilsætning af alkohol til visse produkter, som er bestemt til fremstilling af de under pos. 22.06 henhørende varer, heriblandt bordvine.

10 Følgelig er aperitiffer på basis af vin ikke nu omfattet af nogen fællesskabsordning, hvilket erkendes af alle, der har afgivet indlæg for Domstolen, og i øvrigt også fremgår af det af Kommissionen den 16. februar 1981 udfærdigede forslag til Rådets forordning om fastlæggelse af almindelige regler for definition, betegnelse og præsentation af alkoholholdige drikkevarer og vermouth og anden vin af friske druer tilsat aromastoffer.

11 Den omstændighed, at aperitiffer på basis af vin henhører under pos. 22.06 i FTT, kan ikke gøre det ud for en sådan fællesskabsordning. Formålet med vareklassificeringen i FTT er toldopkrævning og ikke fastsættelse af regler for fremstillingen af de varer, tariffen gælder for.

12 Det første spørgsmål, der er forelagt Domstolen, må herefter besvares med, at betegnelsen »aperitiffer på basis af vin« ikke på nuværende tidspunkt er omfattet af en fællesskabsordning, som udelukker anvendelsen af medlemsstaternes nationale lovgivning.

Det andet spørgsmål

13 De tiltalte har endvidere gjort gældende, at der ifølge fællesskabsordningen, for så vidt en sådan består, kan anvendes bordvin med et alkoholindhold på 8,5 % til fremstilling af ABV, idet bordvine i bilag II til Rådets forordning nr. 816/70 og nu i bilag II til forordning nr. 337/79 er defineret som vine, der har et alkoholindhold på mindst 8,5 % og højst 15 eller 17 %. Det betyder efter de tiltaltes opfattelse, at bestemmelsen i artikel 5 i bekendtgørelsen af 31. januar 1930 — som forbyder, at der til fremstilling af ABV anvendes vin med mindre end 10 % alkohol — er sat ud af kraft.

14 Den franske regering har gjort gældende, at den omstændighed, at der ikke på fællesskabsplan findes bestemmelser om ABV, medfører, at artikel 5 i den franske bekendtgørelse af 31. januar 1930 vedrørende fremstilling af aperitiffer på basis af vin, hvis formål er at sikre overholdelsen af de nødvendige kvalitetsnormer for nationale produkter, fortsat er i kraft. Den franske regering har i den forbindelse anført, at mindsteindholdet af alkohol i basisvin blev fastsat til 10 % for at sikre en tilstrækkelig mængde alkohol fra druernes naturlige gæring i de produkter, som sælges under betegnelsen »aperitiffer på basis af vin« idet produkterne også er tilsat destilleret alkohol.

15 Kommissionen har gjort gældende, at tilsætning af alkohol — som dette begreb forstås i forordning nr. 351/79 — til produkter, som er underkastet den fælles markedsordning, kun kan foretages i overensstemmelse med de fællesskabsretlige definitioner af produkterne, og for bordvins vedkommende i overensstemmelse med definitionen i punkt 11 i bilag II til forordning nr. 337/79, som i det foreliggende tilfælde tillader et mindsteindhold på 8,5 % alkohol og, efter omstændighederne, et højeste alkoholindhold på mellem 15 og 17 %. Det er derfor, efter Kommissionens opfattelse, i strid

med fællesskabsretten, såfremt en national bestemmelse vedrørende anvendelse af bordvine til fremstilling af ABV foreskriver, at der skal anvendes en vin med mindre end 8,5 % eller mere end 15 eller 17 % alkohol.

16 Så længe der ikke findes nogen fællesskabsordning, kan medlemsstaterne udstede forskrifter vedrørende fremstilling og salg af nationale produkter under betegnelsen aperitiffer på basis af vin. Det kan derfor ikke udelukkes, at en medlemsstat kan udstede bestemmelser, hvorved der stilles særlige kvalitetskrav til fremstilling af ABV, fastsat på grundlag af den pågældende type drikkevares særlige egenskaber. Betingelsen vedrørende mindstealkoholindholdet i artikel 5 i den franske bekendtgørelse af 31. januar 1930 er i overensstemmelse med dette kvalitetskriterium, såfremt procentsatsen ligger inden for de i fællesskabsretten fastsatte grænseværdier.

17 Medlemsstaternes beføjelse på dette område er ikke begrænset af de gældende fællesskabsbestemmelser om salg af produkter, som anvendes til fremstilling af aperitiffer på basis af vin, i det foreliggende tilfælde bordvine.

18 Ganske vist ligger grænseværdierne for alkoholindholdet i bordvine på mellem mindst 8,5 % og højst, efter omstændighederne, på 15 eller 17 %, jf. punkt 10 i bilag II til Rådets forordning nr. 816/70, og nu punkt 11 i bilag II til Rådets forordning nr. 337/79, men dette gælder kun for vine, som er bestemt til direkte forbrug, og som derfor kan indføres til Fællesskabet og bringes i fri omsætning, selv om vinene ikke efter gældende national lovgivning kan anvendes til fremstilling af ABV, såfremt deres alkoholindhold ikke opfylder kravet herom i den nationale lovgivning.

19 Det andet spørgsmål må herefter besvares således, at forordning nr. 816/70 ikke er til hinder for, at en national lovgivning om fremstilling af aperitiffer på basis af vin indeholder en bestemmelse af den art, som er nævnt af den nationale ret.

Det tredje spørgsmål

20 Under henvisning til besvarelsen af det første og det andet spørgsmål er det ikke for den nationale rets afgørelse af den foreliggende retstvist nødvendigt også at behandle det tredje spørgsmål.

Sagens omkostninger

21 De udgifter, der er afholdt af den franske regering og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, som er forelagt den af Tribunal correctionnel de Montpellier ved kendelse af 29. september 1980, for ret:

1) **Betegnelsen »aperitiffer på basis af vin« er ikke på nuværende tidspunkt omfattet af en fællesskabsordning, som udelukker anvendelsen af medlemsstaternes nationale lovgivning.**

2) **Rådets forordning nr. 816/70 af 28. april 1970 om supplerende regler for den fælles markedsordning for vin er ikke til hinder for, at en national lovgivning om fremstilling af aperitiffer på basis af vin indeholder en bestemmelse af den art, som er nævnt af den nationale ret.**

Mertens de Wilmars Bosco Touffait
Due Pescatore Mackenzie-Stuart O'Keeffe
Koopmans Everling Chloros Grévisse

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. februar 1982.

P. Heim
Justitssekretær

J. Mertens de Wilmars
Præsident